

ANALIZA LUNII

Nr. 21 | FEBRUARIE 2026

**CENTRUL PENTRU STUDIUL DEZVOLTĂRII
INTERNAȚIONALE ȘI MIGRAȚIEI**

CENTRE FOR THE STUDY OF INTERNATIONAL DEVELOPMENT AND MIGRATION

MANAGEMENTUL SĂNĂTĂȚII MENSTRUALE ÎN CONTEXTUL FENOMENULUI MIGRAȚIONIST

Ariana-Cristina GHIȚĂ

Introducere. Contextul general și obiectivele analizei

Această analiză este realizată în vederea cercetării amănunțite a capacității de gestionare a sănătății menstruale la nivel național și european, concentrând informația identificată asupra fenomenului migraționist. Restricțiile sociale, culturale și religioase reprezintă o barieră semnificativă în calea gestionării igienei menstruale. Fetele și femeile nu sunt pregătite cu privire la ciclul menstrual, astfel încât se confruntă cu multe dificultăți și provocări în mediul familial, la școală și la locul de muncă, în special în zonele defavorizate. În mod preponderent, femeile dețin informații incomplete despre menstruație, acest aspect reprezentând un mare obstacol în calea gestionării riscurilor care pot apărea în privința sănătății și igienei personale (Kaur et al. 2018). La acestea se adaugă dificultatea de accesare a produselor sanitare și a metodelor de utilizare a acestora din cauza costurilor ridicate.

În următoarele subcapitole, voi integra date esențiale privind definirea elementelor centrale ale gestionării sănătății menstruale, a produselor de igienă și a viziunilor instituționale asupra acestui subiect încă profund stigmatizat, cu accent asupra vulnerabilităților specifice femeilor migrante și refugiate. De asemenea, raportul are ca obiectiv dezbateră recomandărilor propuse la nivelul Uniunii Europene, care au rolul să aducă la un nivel comun evoluțiile în domeniul igienei menstruale, analizând, în mod aplicat, impactul acestora asupra grupurilor aflate în situații de mobilitate, în special în contextul național al României. În final, voi alcătui o serie de concluzii și recomandări pentru a crește nivelul de conștientizare asupra subiectului și asupra influenței pe care acesta o are asupra bunăstării, incluziunii sociale și accesului echitabil la servicii de sănătate ale femeilor migrante.

Cadru legislativ. Legislația relevantă la nivel național și internațional

În anul 2021, Comisia pentru drepturile femeii și egalitatea de gen din cadrul Parlamentului European a publicat o *Propunere de rezoluție referitoare la situația sănătății sexuale și reproductive și a drepturilor aferente în UE, în contextul sănătății femeilor*, care accentuează nevoia de accesare a produselor de igienă menstruală într-un mod sigur, echitabil și circular (Parlamentul European 2021). Raportul recunoaște produsele menstruale ca fiind necesități de bază pentru fiecare femeie în parte, propunând soluții minime pentru creșterea accesului universal la acestea. Aplicat persoanelor imigrante, de cele mai multe ori, acestea se confruntă cu imposibilitatea de a investi în sănătatea menstruală și de a achiziționa produse aferente unei igiene corespunzătoare. Mai mult decât atât, programele de educație menstruală sunt realizate într-un număr redus sau lipsesc în întregime în cadrul instituțiilor de învățământ din întreaga Uniune, cu precădere în cadrul statelor mai puțin dezvoltate. În mod preponderent, acestea sunt facilitate de organizații internaționale, precum: Crucea Roșie, Organizația Mondială a Sănătății (OMS) sau UNICEF.

OMS se angajează să elimine stigmatizarea asociată ciclului menstrual și să facă școlile, unitățile sanitare și locurile de muncă receptive la noi inițiative privind sănătatea menstruală (World Health Organization 2022). În anul 2022, organizația a făcut o declarație în privința drepturilor menstruale, care solicită ca sănătatea menstruală să fie recunoscută, încadrată și abordată ca o problemă de drepturile omului, nu ca o problemă de igienă (World Health Organization). Punctul 24 al propunerii „îndeamnă statele membre să încurajeze disponibilitatea la scară largă a produselor pentru menstruație, fără toxine și reutilizabile” (Parlamentul European 2021). În acest fel, rezoluția atrage atenția asupra compoziției produselor menstruale, care pot provoca iritații, alergii sau, în cazuri speciale, sindromul de șoc toxic (SST). Este important să se aibă în

vedere informarea femeilor migrante și refugiate asupra riscurilor folosirii absorbantelor de unică folosință, ce pot conține substanțe chimice nocive (pesticide, dioxine și compuși sintetici). Punctul 25 „solicită tuturor statelor membre să elimine taxa pe îngrijiri și pe tampoane”, făcând apel la impunerea unei cote de 0% TVA pentru aceste bunuri de bază esențiale pentru igiena menstruală (Parlamentul European 2021). Astfel, produsele menstruale trebuie introduse la categoria bunurilor esențiale și indispensabile, aspect care presupune eliminarea TVA-ului pentru le face accesibile chiar și persoanelor cu venituri minime. Observăm intensificarea fenomenului de sărăcie menstruală („period poverty”) în rândul femeilor, cu precădere în cazul migrantelor și refugiatelor, acesta referindu-se la dificultatea sau imposibilitatea de a-și permite produse de igienă menstruală. Prin urmare, prin propunerea de rezoluție a Parlamentului European, se dorește uniformizarea costurilor pentru produsele de igienă la un nivel cât mai scăzut cu putință. Mai mult decât atât, se dorește încetinirea perpetuării unei particularități a inegalității de gen. Întrucât majoritatea consumatorilor sunt femei, menținerea TVA-ului și, implicit, a unui cost ridicat pentru produsele menstruale, este interpretată ca o formă de discriminare economică.

În timp ce există recomandări la nivelul Uniunii Europene, România întârzie să facă progrese în privința educației și accesului la produsele de igienă menstruală. Astfel, observăm că cele mai multe informații primite de tinerele din România în privința igienei menstruale provin din partea familiei, de cele mai multe ori viziunile împărtășite în cadre informale venind la pachet cu viziuni conservatoare și religioase (Plan International 2024, 17). Acestea sunt rareori oficiale, decizia de a discuta aspecte legate de menstruație cu propriile eleve sau studente rămânând la latitudinea fiecărei instituții de învățământ în parte. În acest sens, un sondaj recent realizat de Plan International România în privința sănătății sexuale și reproductive (SRHR) a indicat faptul că doar un procent de 25%, din cele 300 de persoane incluse în eșantion, „au primit orice informație sau sprijin privind menstruația în școli” (2024, 18). Pe când aceste date ne arată că

educația se află la un nivel scăzut, putem chiar să chestionăm aceste cifre: realitatea este că informația poate veni din partea unor cadre didactice sau persoane nepregătite în domeniu, lucru care poate înrăutăți situația în care se află femeile, prin perpetuarea unor gândiri și prejudecăți eronate și dezinformate.

Analiza situației actuale pe populația țintă

Conform datelor publicate de UNICEF în 2019, menstruația constituie un act natural al vieții pentru aproximativ 1,8 miliarde de fete și femei, milioane dintre acestea fiind private de capacitatea de a-și gestiona ciclul menstrual într-un mod demn și sănătos (13). Inegalitatea de gen, discriminarea și stigmatizarea sunt perpetuate de la o generație la alta, iar inabilitatea de a accesa metode de reducere a durerii menstruale, lipsa cunoștințelor cu privire la perioada de fertilitate, sărăcia și inexistența serviciilor sanitare fundamentale conduc adesea la nesatisfacerea nevoilor de bază ale femeilor în privința sănătății menstruale. În cadrul ghidului realizat de UNICEF în privința gestionării sănătății menstruale, sunt sintetizați o serie de factori sistemici, care pot aduce o îmbunătățire considerabilă subiectului: cunoștințe exacte, materiale disponibile la nivel universal, persoane profesioniste informate corespunzător, acces la serviciile de sănătate, instalații sanitare, norme sociale favorabile problematicii, eliminarea poluării generate de utilizarea defectuoasă a produselor de igienă menstruală, acțiuni de advocacy și realizarea unor politici în conformitate cu nevoile fetelor și femeilor (2019, 13).

Mai mult decât atât, la scară largă, domeniul sănătății menstruale se aliniază cu unele Obiective de Dezvoltare Durabilă cuprinse în Agenda 2030. Prin urmare, stresul și rușinea asociate ciclului menstrual pot afecta negativ sănătatea mintală, iar produsele sanitare necorespunzătoare pot face ca fetele să fie predispuse la infecții ale tractului reproducător, toate acestea ducând la neîndeplinirea obiectivului 3 privind *sănătatea*. Fetele pot fi înclinate către absenteismului școlar în timpul menstruației din

cauza lipsei sprijinului din partea instituțiilor de învățământ, afectând obiectivul 4 privind *educația*, și, implicit, obiectivul 8, ce face referire la *oportunitățile de dezvoltare economică*. Obiectivul 5, ce vizează *egalitatea de gen*, nu poate fi realizat atunci când ideile supuse stigmatizării împiedică femeile și fetele să participe pe deplin la activitățile societății. Mai mult decât atât, incapacitatea de a dezvolta piețe pentru materiale menstruale de calitate poate avea un impact asupra obiectivului 12 ce include *modele durabile de consum și producție* (UNICEF 2019, 15).

Structurile politice de la nivelul statelor ar trebui să acorde mai multă atenție menstruației ca parte a unui mecanism amplu în materie de sănătate sexuală și reproductivă în cazul persoanelor strămutate intern din cauza conflictelor sau a calamităților naturale, al persoanelor care au trecut de granițele statelor pentru a scăpa de persecuție sau al celor care au ales să migreze din diverse motive (World Health Organization 2022). Guvernele și organizațiile internaționale trebuie să includă educația în materie de sănătate menstruală ca parte integrată a răspunsurilor umanitare deoarece lipsa accesului la igienă menstruală adecvată poate afecta profund stima de sine și sănătatea mentală a fetelor și femeilor. În cele mai multe cazuri, ele sunt izolate sau excluse din activități normale, fapt ce poate perpetua cicluri de sărăcie și inegalitate în rândul migrantelor și refugiatelor, accentuând discrepanțele sociale deja existente în privința fenomenului migraționist.

Inițiative și bune practici

Perpetuarea unor concepții eronate și dezinformate poate fi diminuată prin urmarea standardelor europene și a modelelor de state care au reușit implementarea unor proiecte de succes în cadrul instituțiilor de învățământ. Este nevoie de o colaborare strânsă cu organizațiile non-guvernamentale, care sunt alcătuite din persoane cu experiență în această direcție și pregătite să sprijine grupurile marginalizate (Plan International 2024, 27). Câteva exemple sunt: Centrul

Filia, asociația Iele-Sânziene și Pe Stop, cea din urmă reușind implementarea proiectului „Un strop de demnitate”, ce presupune distribuirea pachetelor de igienă menstruală femeilor din zone defavorizate (Pe Stop 2024). *Pe Stop* se angajează în lupta împotriva sărăciei menstruale, oferind cursuri pentru persoane de toate vârstele, indiferent de venituri sau de comunitatea din care fac parte (Pe Stop 2023, 3). Deoarece migrantele și refugiatele se confruntă cu probleme financiare accentuate, este esențial ca astfel de exemple din societatea civilă să le îmbunătățească experiența menstruală, însă ONG-urile se confruntă cu capacități limitate în materie de resurse, fapt ce ar putea afecta considerabil volumul de muncă pe care l-ar putea realiza.

Studiul realizat de *Plan International* pune în evidență perpetuarea inegalităților sistemice, care au dus la un nivel scăzut de incluziune a asistenței medicale corespunzătoare. Mai exact, accesul la produsele menstruale în toaletele instituțiilor de învățământ este încă dificil de realizat prin prisma obstacolelor birocratice ce stau în fața dezvoltării politicilor de administrare a igienei menstruale (2024, 29). În plus, stigmatizarea acestui subiect în spațiul public nu va face decât să aprofundeze sărăcia menstruală, absenteismului școlar și promovarea inegalităților de gen.

Una dintre inițiativele societății civile orientate spre producerea unei schimbări la nivel național este platforma *Absorbante Gratuite. Școli Incluzive*, care a fost finanțată de Uniunea Europeană și implementată de organizația Iele Sânziene. Această inițiativă a fost creată în vederea facilitării accesului la produse menstruale în cadrul școlilor publice din România și pentru a crește nivelul de conștientizare asupra importanței sănătății menstruale. Cu toate acestea, platforma subliniază limitele intervenției societății civile precum au fost prezentate anterior, evidențiind faptul că asigurarea accesului universal și sustenabil la produse menstruale nu poate reveni exclusiv organizațiilor non-guvernamentale, ci necesită asumarea responsabilității de către autoritățile publice și integrarea acestei problematice în politicile

educaționale și sociale naționale (Absorbante Gratuite n.d.). Această limitare a intervenției societății civile afectează în mod disproporționat femeile migrante și refugiate, care se confruntă deja cu vulnerabilități economice, bariere lingvistice și acces restrâns la serviciile publice, amplificând riscul de sărăcie menstruală și excluziune socială.

Recomandări și concluzii

Din toate cele menționate anterior, putem deduce faptul că statul român oferă cu greu sprijin în materie de sănătate menstruală atât propriilor cetățene, cât și migrantelor și refugiatelor. Gestionarea sănătății menstruale în contextul fenomenului migraționist necesită noi reglementări și adaptarea la contextul actual. Pe baza faptului că migrantele și refugiatele trec prin multiple situații de criză, în care mai mulți factori sociali, politici, economici, culturali sunt însumați și amplificați din cauza nevoii de a-și părăsi locuința, este de preferat ca accesul la produse menstruale să fie cât mai facil cu putință. Prin urmare, este necesar ca instituțiile statului și organizațiile de sănătate, în parteneriat cu societatea civilă, să investigheze nevoile femeilor în acest sens și să acționeze în mod aferent. Se recomandă scăderea costurilor pentru produsele menstruale și crearea unor spații special amenajate în cadrul instituțiilor de învățământ și la locul de muncă, unde aceste obiecte să poată fi distribuite în mod gratuit.

Mai mult decât atât, ar trebui să existe o colaborare strânsă între instituții și societatea civilă în ceea ce privește educația menstruală. Femeilor care fac parte din fenomenul migraționist ar trebui să le fie asigurate sesiuni de formare de bază în cadrul taberelor de refugiați sau să aibă posibilitatea de a lua parte la cursurile organizate de organizațiile non-guvernamentale din țară. De asemenea, este nevoie să existe măsuri nediscriminatorii care să asigure un acces egal la sesiunile informative și la produsele puse la dispoziție în privința sănătății menstruale, pentru a evita o izolare aprofundată a migrantelor. În cadrul acestora, se adaugă

nevoia serviciilor de traducere, care pot face întreg procesul informativ mai costisitor, însă mult mai incluziv.

Bibliografie

- Absorbante Gratuite. n.d. „Absorbante Gratuite. Școli incluzive”. Accesat 26 ianuarie 2026. <https://absorbantegratuite.ro/>.
- Kaur, Rajanbir, Kanwaljit Kaur și Rajinder Kaur. 2018. “Menstrual Hygiene, Management, and Waste Disposal: Practices and Challenges Faced by Girls/Women of Developing Countries”. *Journal of Environmental and Public Health*. DOI: 10.1155/2018/1730964.
- Parlamentul European. 2021. “RAPORT referitor la situația sănătății sexuale și reproductive și a drepturilor aferente în UE, în contextul sănătății femeilor”. Accesat la 25 ianuarie 2026. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2021-0169_RO.html
- Pe Stop. n.d. “Ce am reușit până acum”. Accesat la 22 ianuarie 2026. <https://pestop.org/ce-facem>
- Pe Stop. 2023. „Raport Anual 2023”. Accesat la 23 ianuarie 2026. https://drive.google.com/file/d/19LT8nR_MNfnKxHslix-1cPwYxF7UqWjU/view
- Plan International. 2024. “Sănătatea sexuală și reproductivă și drepturile aferente în România: Situația actuală și traiectorii viitoare”. Accesat la 23 ianuarie 2026. https://plan-international.org/uploads/sites/101/2024/08/RO_SRHR_IN_Romania_Report_2024.pdf.
- UNICEF. 2019. “Guidance on Menstrual Health and Hygiene”. Accesat la 25 ianuarie 2026. <https://www.unicef.org/media/91341/file/UNICEF-Guidance-menstrual-health-hygiene-2019.pdf>.
- World Health Organization. 2022. “WHO statement on menstrual health and rights”. Accesat la 20 ianuarie 2026.

<https://www.who.int/news/item/22-06-2022-who-statement-on-menstrual-health-and-rights>

Pentru republicarea sau redistribuirea conținutului publicat de Centrul pentru Studiul Dezvoltării Internaționale și Migrației, vă rugăm să ne contactați la adresa de e-mail: mdim@politice.ro.

WEBSITE: <https://dim.politice.ro/>

SOCIAL MEDIA:

Facebook: <https://www.facebook.com/mdim.snspa>

Instagram: <https://www.instagram.com/dim.snspa>

YouTube: http://www.youtube.com/@mdim_fsp